

הלימודים לתואר ראשון (ב"א)

המסלול הדו-חוגי

יש לבחור אחת מתוכניות הלימוד הבאות:

- א. מזה"ת ב"א דו חוגי עם ערבית ספרותית א-ד או ערבית מדוברת (106101-22-01)
- ב. מזה"ת ב"א דו חוגי עם פרסית או תורכית א-ד (106101-22-02)
- ג. מזה"ת ב"א דו חוגי ללא ערבית-לדוברי ערבית (106101-22-03)
- ד. מזה"ת ב"א דו חוגי – דו שנת (106120-22-01)

- ייתכנו שינויים במסלולי הלימוד. יש להתעדכן באתר החוג.
- תלמידים בעלי ידע מוקדם באחת השפות ישולבו ברמת הלימודים המתאימה להם באותה שפה.
- יועץ ב"א/ראש החוג יחליטו על קורסי תחליף במקום נקודות השפה.

מטרת הלימודים

תכנית הלימודים מקנה לתלמידים את הידע והכלים להבנת אזור המזרח התיכון בפרט, ועולם האסלאם בכלל, מראשית האסלאם ועד ימינו, ולהכשירם ללימוד ומחקר עצמאיים. תוכנית הלימודים במסלול זה מקיפה מבחר נושאים בתחומי הפוליטיקה, הדת, החברה, התרבות, הכלכלה וההיסטוריה של ארצות המזרח התיכון, בדגש על התקופה המודרנית, ועל עולם האסלאם. לתלמידים ששפת אמם ערבית מומלץ ללמוד את השפה התורכית או את השפה הפרסית. לחילופין יכולים סטודנטים אלה לקחת קורסי בחירה מהמבחר שמציע החוג.

תנאי הקבלה

הקבלה לחוג מותנית בעמידה בתנאי הקבלה הכלליים של האוניברסיטה ברמה הנדרשת על-ידי החוג. הקבלה לחוג אינה מותנית בידיעה קודמת של השפה הערבית.

מבנה הלימודים

הלימודים מבוססים על השתתפות בהרצאות, לימוד במסגרת קבוצתית, ועבודה עצמאית. מושם דגש על סמינריונים, שנועדו להכיר לתלמידים את המקורות הקיימים, לעורר בהם גישה ביקורתית, ולפתח בהם את יכולת הביטוי בכתב ובעל-פה. במסגרות אלו התלמידים משתמשים בהדרגה בכלים שרכשו במהלך לימודיהם בחוג. בשנת הלימודים הראשונה ניתנים שלושה שיעורי מבוא: התקופה המוסלמית הקלאסית, האימפריה העות'מאנית ודת אסלאם, לצד שני תרגילים באוריינות מידע ובכתיבה מדעית. בשנת הלימודים השנייה ניתן שיעור מבוא נוסף: גבולות חדשים, אתגרים ישנים\חדשים-במזה"ת. כמו כן ניתן בשנה זו תרגיל היסטורי כשיעור חובה. בשנת הלימודים השלישית מתמחים התלמידים, במסגרת של שני סמינריונים, בנושא כלל אזורי בין-תחומי: בתחום המדיני, החברתי, או הכלכלי. במסגרת זו אמורים התלמידים להוכיח ראשיתה של יכולת מחקר עצמאית, תוך שליטה בכלים השונים שרכשו, כולל שימוש במקורות ראשוניים. בשנת לימודים זו משתתפים התלמידים בקורסי מבוא על כלכלה, חברה ותרבות במזרח התיכון.

כאמור, במהלך שלוש שנות הלימוד לב"א התלמידים מתמקצעים בשפה מזרח תיכונית (ערבית ספרותית, ערבית מדוברת, תורכית ופרסית). מטרת שיעורים אלה להקנות ידע בסיסי באחת משפות האזור, אשר יישומו יבוא לידי ביטוי בשלב הלימודים לתארים המתקדמים בחוג. כמו כן מועבר קורס קריאת טקסטים בשפות השונות.

במסגרת החוג ללימודי המזה"ת והאסלאם מועמדים מצטיינים יכולים להגיש מועמדות לתכנית "מדעי הרוח הדיגיטליים", המאפשרת שילוב עם לימוד בחוג למערכות מידע. סטודנטים מצטיינים בתכנית יזכו למלגות, התמחות מעשית במימון התכנית בפרויקטי מחקר או בתעשייה, ואולי אף נסיעה לבית-ספר קיץ בתחום באירופה.

פרטים נוספים באתר [התכנית למדעי הרוח הדיגיטליים](#):

<https://dighum.hevra.haifa.ac.il>

למידע נוסף, ניתן לשלוח מייל לראשי התכנית:

ד"ר משה לביא, mlavee@research.haifa.ac.il

פרופ' צבי קופליק, tsvikak@is.haifa.ac.il

יש להירשם במקביל גם בחוג למערכות מידע: <https://is-web.hevra.haifa.ac.il/index.php>

ולעמוד בתנאי הקבלה של שני החוגים.

מבנה תוכנית הלימודים

במסגרת הלימודים מסלול הדו-חוגי בחוג ללימודי המזרח התיכון והאסלאם מחויב כל סטודנט ללמוד **קורסים בהיקף 60 נ"ז** בחוג במהלך התואר הראשון, כולל קורסי בחירה מתוכנית דרך הרוח, וזאת בהתאם למסלול הלימוד כמפורט בטבלת קורסי הבחירה

קורסי חובה שנה א'

קוד הקורס	שם הקורס	סוג הקורס	נ"ז	הערות
סמסטר א'				
106.1001	מבוא לתקופה המוסלמית הקלאסית	שיעור	4	קורס חובה, תנאי מעבר לשנה ב'
106.1123	כתיבה מדעית	תרגיל	2	קורס חובה, תנאי מעבר לשנה ב'
106.1103	מבוא דת אסלאם	שיעור	4	קורס חובה מתוקשב, תנאי מעבר לשנה ב'
106.7106	ערבית ספרותית רמה א'	שיעור	3	רק לתלמידי מסלול ערבית ספרותית
106.7301	ערבית מדוברת מתחילים א'	שיעור	2	רק לתלמידי מסלול ערבית מדוברת
106.7601	תורכית מתחילים חלק א'	שיעור	2	רק לתלמידים המעוניינים במסלול עם השפה תורכית
106.7701	פרסית מתחילים חלק א'	שיעור	2	רק לתלמידים המעוניינים במסלול עם השפה הפרסית
123.1000	תרגיל מתודולוגי (אוריינות מידע)	תרגיל	2	תרגיל מתוקשב. קורס חובה, תנאי מעבר לשנה ב'
123.1122	היסטוריה גדולה: על היסטוריה, פרה-היסטוריה ומה שלפניהם	שיעור	4	קורס חובה. בית ספר להיסטוריה, תנאי מעבר לשנה ב'
205.2250	לנתח את המזה"ת: המפגשים והמתחים שבין תאוריה להיסטוריה	שיעור	4	חובה לתלמידים הלומדים בתוכנית המשותפת עם מדעי המדינה תחת החוג למדעי המדינה
סמסטר ב'				
106.2406	מבוא – האימפריה העות'מאנית	שיעור	4	קורס חובה, מתוקשב, תנאי מעבר לשנה ב'
106.1123	כתיבה מדעית	תרגיל	2	קורס חובה רק לתלמידים המתחילים בסמסטר ב'
106.7102	ערבית ספרותית רמה ב'	שיעור	3	רק לתלמידי מסלול ערבית ספרותית
106.7602	תורכית מתחילים חלק ב'	שיעור	2	רק לתלמידים המעוניינים במסלול עם השפה תורכית
106.7302	ערבית מדוברת מתחילים ב'	שיעור	2	רק לתלמידי מסלול ערבית מדוברת
106.7702	פרסית מתחילים חלק ב'	שיעור	2	רק לתלמידים המעוניינים במסלול עם השפה הפרסית
123.1108	מהי היסטוריה בחיפה?	שיעור	4	קורס חובה. בית ספר להיסטוריה, רק לתלמידים שמתחילים בסמסטר ב', תנאי מעבר לשנה ב'
106.7003	שני סיורים לימודיים	סיור	2	קורס חובה (בשנה הראשונה)

הערות חשובות -

- ⊗ מבוא – האימפריה העות'מאנית. - קורס חובה מתוקשב, המשך לקורס "המבוא התקופה המוסלמית הקלאסית".
- ⊗ כתיבה מדעית. קורס חובה שנה א' סמסטר א' (תנאי מעבר לשנה ב').
- ⊗ קורס "אוריינות מידע". הינו תרגיל מתוקשב - הסבר והדרכה עליו ינתנו בשיעור הראשון של קורס.
- ⊗ "היסטוריה גדולה: על היסטוריה, פרה-היסטוריה ומה שלפניהם". – קורס חובה, תנאי מעבר לשנה ב' במסגרת בית הספר להיסטוריה, סטודנט אשר התקבל בסמסטר ב' יוכל לקחת את הקורס "מהי היסטוריה בחיפה?" כתחליף לקורס זה.

הערה: לכל מידע נוסף אודות הקורסים "אוריינות מידע" / "היסטוריה גדולה" / "מהי היסטוריה?", ניתן לפנות למרכזת ביה"ס להיסטוריה, **גב' רויטל כהן קומה 20, טל': 04-8240124 או במייל:** rcohen17@univ.haifa.ac.il

קורסי חובה שנה ב'

קוד הקורס	שם הקורס	סוג הקורס	נ"ז	הערות
סמסטר א'				
	תרגיל היסטורי	שיעור	4	בהתאם למסלול הלימודים
106.7113	ערבית ספרותית רמה ג'	שיעור	3	רק לתלמידי מסלול ערבית ספרותית
106.7603	תורכית מתקדמים חלק א'	שיעור	2	רק לתלמידים המעוניינים במסלול עם השפה התורכית
106.7401	ערבית מדוברת מתקדמים א'	שיעור	2	רק לתלמידי מסלול ערבית מדוברת
106.2035	חברה ותרבות במזרח התיכון המודרני	שיעור	2	מתוקשב- קורס בחירה במסגרת החוג
סמסטר ב'				
106.2059	כלכלת המזרח התיכון	שיעור	4	קורס חובה שנה ב'. תנאי מעבר שנה ג'
106.2033	מבוא גבולות חדשים, אתגרים ישנים\חדשים- המזה"ת	שיעור	4	קורס חובה, מתוקשב, תנאי מעבר לשנה ג'
	תרגיל היסטורי	שיעור	4	בהתאם למסלול הלימודים
106.7119	ערבית ספרותית רמה ד'	שיעור	3	רק לתלמידי מסלול ערבית ספרותית
106.7604	תורכית מתקדמים חלק ב'	שיעור	2	רק לתלמידים המעוניינים במסלול עם השפה התורכית
106.7402	ערבית מדוברת מתקדמים ב'	שיעור	2	רק לתלמידי מסלול ערבית מדוברת
106.2036	פרקטיקום "החברה הערבית בישראל", סדנה	סדנה	4	התנסות בשטח - השתתפות פעילה (מחליף תרגיל היסטורי אחד)

קורסי חובה שנה ג'

קוד הקורס	שם הקורס	סוג הקורס	נ"ז	הערות
סמסטר א'				
	1 סמינריון	שיעור	6	יש לבחור שני סמינריונים מבין המוצעים בסמסטר א' או ב'
106.3834	טקסטים למסיימי רמה ד' בערבית ספרותית	שיעור	3	קורס חובה רק לתלמידי מסלול ערבית ספרותית
106.3816	טקסטים לדוברי ערבית - התגבשות הזהות הסורית בכתבי משכילים	שיעור	4	קורס חובה רק לתלמידי המסלול לדוברי ערבית כשפת אם
סמסטר ב'				
	1 סמינריון	שיעור	6	יש לבחור שני סמינריונים מבין המוצעים בסמסטר א' או ב'
106.3925	טקסטים לדוברי ערבית - קריאה בכתבים אנטי-והאביים	שיעור	4	קורס חובה רק לתלמידי המסלול לדוברי ערבית כשפת אם

טבלת קורסי בחירה ודרך הרוח לפי מסלולי הלימוד (במהלך 3 שנות תואר הב"א):

מסלול לימוד	קורסי בחירה
מסלול דו-חוגי הכולל 4 רמות בערבית ספרותית + טקסטים למסיימי רמה ד'	מחויבים ב- 2 נ"ז (דרך הרוח)
מסלול דו-חוגי בשפה הפרסית	מחויבים ב- 4 נ"ז (דרך הרוח) 6 נ"ז (תרגילים היסטוריים של החוג או מחוגים אחרים בפקולטה למדעי הרוח או פקולטות אחרות)
מסלול דו-חוגי בשפה התורכית	מחויבים ב- 4 נ"ז (דרך הרוח) 6 נ"ז (תרגילים היסטוריים של החוג או מחוגים אחרים בפקולטה למדעי הרוח או פקולטות אחרות)
מסלול דו-חוגי עם ערבית מדוברת ברמות מתחילים ומתקדמים	מחויבים ב- 4 נ"ז (דרך הרוח) 6 נ"ז (תרגילים היסטוריים של החוג או מחוגים אחרים בפקולטה למדעי הרוח או פקולטות אחרות)
מסלול דו-חוגי ללא לימודי ערבית - לדוברי ערבית שפת-אם	מחויבים ב- 4 נ"ז (דרך הרוח) 2 נ"ז (מחוגים אחרים בפקולטה למדעי הרוח או פקולטות אחרות) 8 נ"ז (תרגילים היסטוריים של החוג)
מסלול דו-חוגי לבעלי פטור חלקי מערבית עם אפשרות בחירה בערבית מדוברת ברמות מתחילים ומתקדמים	בהתאמה אישית עם מזכירות החוג.
מסלול משותף עם מדעי המדינה	בהתאמה אישית עם מזכירות החוג.
מסלול משותף עם החוג לשפה וספרות ערבית	בהתאמה אישית עם מזכירות החוג.

תואר ראשון דו חוגי בשנתיים

תכנית הלימודים לתואר ראשון בשנתיים מיועדת לסטודנטים שאפתניים ובעלי יכולות גבוהות. במסגרת התוכנית ילמדו הסטודנטים 6 סמסטרים רצופים לאורך שנתיים, כולל סמסטר קיץ בכל שנה. על הסטודנט לעמוד בתנאי הקבלה לתוכנית בשני החוגים אליהם יירשם. בתכנית יוצעו מלגות לסטודנטים מצטיינים על סמך ציוני הבחינה הפסיכומטרית.

כל האמור בלשון זכר מתייחס גם ללשון נקבה